

De waarheid is van ons allemaal

Niets kan de zinnen helen dan de ziel Niets kan de ziel helen dan de zinnen

Oscar Wilde

Samenvatting:

1. Wederzijds respect tussen alternatief en regulier is een voorwaarde om de gezondheidszorg naar een hoger niveau te tillen.
2. De reguliere geneeskunde geeft ons één manier om naar gezondheid en ziekte te kijken die niet per definitie beter is dan andere manieren
3. Het ontbreekt de alternatieve geneeskunde aan gedegen empirisch onderzoek
4. Integrale geneeskunde respecteert iedere vorm van geneeskunde en zoekt in alles wat zich aandient naar de beste behandeling op ieder moment, terwijl het zich bewust is van objectieve en subjectieve persoonlijke eigenschappen en tevens van culturele en sociale invloeden.

In de 20 jaar die ik werkzaam ben als huisarts, heeft zich een onverwachte ontwikkeling voorgedaan die me van een tegenstander van niet reguliere geneeswijzen heeft gebracht naar een arts, open voor iedere andere kijk, zonder deze echter direct te omarmen. Vergelijkbare ontwikkelingen zie ik bij een aantal collegae om me heen, terwijl anderen zich fervent afzetten tegen alles wat niet regulier is. Ook artikelen en ingezonden brieven in medische tijdschriften tonen steeds vaker de fundamentele meningsverschillen die bestaan tussen gelijkopgeleide artsen. Veel reguliere artsen willen de KNMG behoeden voor inmenging door alternatief of complementair werkende artsen ook al hebben ze een goed kwaliteitsbeleid. Hoe is dit alles mogelijk en waardoor ontstaan deze meningsverschillen, die soms zelfs zo diepgaand zijn dat we het respect voor de andersdenkende verliezen?

Hoe moeten we verder?

Om te kijken hoe een volgende stap in de ontwikkeling van de gezondheidszorg er uit zou kunnen zien, wil ik twee uitgangspunten introduceren. Het eerste is alleen een kwestie van respect om ervan uit te gaan dat iedere verstandige arts, die door te schrijven en mee te denken, aangeeft betrokken te willen zijn in deze verdere ontwikkeling, op zijn minst over een deel van de waarheid beschikt.

Een tweede fundamenteel uitgangspunt is het besef, dat evolutie altijd een zelfoverstijgend proces is, een proces van omvatten en overstijgen en daarmee een proces is van verdieping. In de geneeskunde zou dat betekenen, dat 'regulier' en 'alternatief' worden omvat en overstegen en het nieuwe grotere of hogere geheel dat dan ontstaat, heeft een grotere wijsheid, dan de som van de eerdere delen. Evolutie leidt tot verdieping, deelontwikkeling leidt tot meer

breedte en niet tot verdieping.

Ontwikkeling, evolutie stopt steeds wanneer een deel wil overheersen. Een deel dat misbruik maakt van zijn positie, bijv. door alleen het geheel te willen zijn, ontaard in een autoritair en imperialistisch deel en voert tot onderdrukking, waarvoor geen andere naam bestaat dan ziekte, of deze nu fysieke, sociaal, cultureel of spiritueel van aard is. Vroeger onderdrukte religie de wetenschap, waardoor het voor sterrenkundigen niet mogelijk was de waarheid van een om de zon draaiende aarde te zien. Tegenwoordig onderdrukt de wetenschap iedere andere dan de door haar geaccepteerde vorm van waarneming en kennisvergaring. In de mens is bijvoorbeeld een kankercel een voorbeeld van een deel dat wil domineren.

Integrale geneeskunde, de volgende stap

Al vele eeuwen onderschrijven artsen de 2000 jaar oude eed van Hippocrates: 'breng geen schade toe aan je patiënten'. Wonderlijk dat deze uitspraak nauwelijks positieve aanwijzingen bevat en vooral waarschuwt voor de schade die de arts kan berokkenen. Waarom is het zo noodzakelijk een dokter dit te laten beloven. Het is alsof Hippocrates al begreep dat het vermogen van de dokter om te schaden vrijwel onbeperkt is.

Integrale geneeskunde heeft als doel de voor de patiënt zo optimaal mogelijke behandeling toe te passen en daarbij de schade berokkend door behandeling zo klein mogelijk te maken. Zo kan heling mogelijk worden gemaakt, er van uitgaand dat groei zal plaatsvinden wanneer eventuele blokkades zijn opgeheven. Integrale geneeskunde wordt ontwikkeld vanuit het brede perspectief en is o.a. gebaseerd op empirisch onderzoek. Enerzijds verschilt integrale geneeskunde van reguliere en complementaire geneeskunde en anderzijds probeert zij de duurzame en effectieve onderdelen van beiden te omvatten en te overstijgen. Een belangrijk onderdeel daarbij is de voortdurende aandacht voor de eigen houding en persoonlijke groei van de behandelaar zelf.

Het probleem van de reguliere, wetenschappelijke geneeskunde

De reguliere medische wetenschap beschrijft de objectieve werkelijkheid, bedrijft daarmee wetenschappelijk materialisme en is o.a. door de onwaarschijnlijk snelle ontwikkeling ervan en enkele grote successen, imperialistisch van aard (te vergelijken met het amerikanisme van George W. Bush). Het beschouwt zichzelf als het enig juiste wereldbeeld en staat de anders denkende zelfs niet meer toe om onderzoek naar zichzelf te doen (o.a. Renckens recent in Medisch Contact).

Kortzichtige wetenschap beschouwt de eigen waarneming als enig juiste, ware en bevoorrechte en dat werkt narcisme, arrogantie en zelfoverschatting in de hand. Reguliere geneeskunde hanteert de dominante uitgangspunten van de wetenschap van de westerse wereld en onderzoekt alleen binnen de grenzen van die eigen uitgangspunten. De wetenschappelijke waarneming echter is slechts een interpretatie van de werkelijkheid niet beter dan die van de dichter of de schilder of de sjamaan of de yogi; het beschrijft slechts een andere aspect van de waarheid is. Daarnaast wordt het binnen de moderne kwantumfysica al lang geaccepteerde gegeven dat de onderzoeker altijd het onderzochte beïnvloedt niet

onderkent.

Artsen, die andere uitgangspunten en kennis hanteren en van daaruit 'weten', beoefenen ook een vorm van wetenschap. Het uitsluiten van andersdenkenden door het uitoefenen van macht, door belachelijk maken, heeft nog nooit in de geschiedenis iets opgeleverd behalve vertraging in de voortgang. Dialoog met andersdenkenden echter leidt tot kritische reflexie en is een kenmerk van de westerse en met name de Nederlandse samenleving.

Het probleem van de medicus:

1. Tijdens de studie is hem of haar geleerd emotioneel niet betrokken te raken bij de patiënt. Een toenemend aantal studies echter laat zien, wat de positieve effecten zijn van emotionele en affectieve elementen in het contact van de dokter met de patiënt.

2. De wetenschap van nu is gebaseerd op een materialistisch model van de werkelijkheid en gaat voorbij aan het fenomeen bewustzijn. Het kan wel verklaren hoe fysieke materie reageert, maar op generlei wijze hoe deze fysieke materie plots poëzie kan schrijven. De dokter is gedwongen om de patiënt te behandelen alsof zij fysieke materie behandelt. De ware oorzaak van ziekte is niet bekend.

3. Een derde dilemma is: wat dienen we te behandelen? We pogen de desastreuze gevolgen van levensstijlen te beïnvloeden. Hart- en vaatziekten hebben vele bijdragende factoren en toch bevinden zich in vrijwel elk verpakt etenswaar de vetzuren en suikers die hiervoor verantwoordelijk worden geacht.

4. Wie dienen we te behandelen? De zoon van een alcoholistische moeder en de misbruikende vader komt bij de psychiater vanwege gedragsproblemen en zal uiteindelijk waarschijnlijk medicatie voorgeschreven krijgen.

Deze dilemma's maken duidelijk dat ziekte met alles rondom ons is verbonden en ingebed is persoonlijke aspecten als erfelijkheid en leefstijl en ook in sociale en culturele netwerken en familiesystemen.

Het probleem van de alternatieve geneeskunde

De alternatieve geneeskunde heeft zich te weinig moeite verschaft te komen tot gedegen empirisch onderzoek. Een probleem daarbij is echter dat de subjectieve binnenkant in tegenstelling tot de objectieve buitenkant moeilijker toegankelijk is voor objectief, empirisch onderzoek. Het heeft echter onvoldoende naar andere wegen van bewijs gezocht. Een ander probleem van veel van de alternatieve geneeswijze is, dat het alleen maar het type van de tijdens een behandeling gebruikte substantie verandert, terwijl het perspectief van de geneeskundige hetzelfde oude medische model blijft (een D6 verdunning i.p.v. antibiotica). Daarnaast is het voor de cliënt moeilijk om in een zoektocht naar de juiste alternatieve methode niet in een ondoordringbaar woud terecht te komen. Dit kan gemakkelijk leiden tot een 'alles inclusief' behandeling met bijvoorbeeld homeopathische medicatie, Chinese kruiden en accupunctuur.

Wat is gezondheid?

Wanneer we begrijpen dat de mens niet een verzameling is van fysieke delen, maar tevens emotionele, mentale en spirituele dimensies bevat, wat betekent dan gezondheid? Welke niveaus van bestaan -fysiek, emotioneel, mentaal, spiritueel- moet de dokter behandelen? Kan ik gezond zijn wanneer ik spiritueel ondervoed ben of geestdodend werk doe? Is een rascist gezond, zelfs wanneer zijn oriënterend bloedonderzoek normaal is?

De dokter van nu kan zich hier niet meer van af maken met: 'dat is niet mijn primaire belang' zonder terug te gaan naar het oude, materialistische model van geneeskunde. In een tijd waarin allerlei zaken die vroeger besproken werden met de pastoor, de dominee of de rabbi, nu in de spreekkamer van de dokter terecht komen is dit model volledig achterhaald en daarmee ongeschikt.

De integrale benadering

Een integrale benadering gaat er vanuit dat geen benadering 100% fout kan zijn. Dit betekent dat elke benadering, methode of epistemologie 'correct' of op zijn minst een deel van de waarheid in zich draagt. Zij gaat er niet van uit dat iedere behandeling op enig moment de juiste is!

Ieder verschijnsel in de werkelijkheid is te beschrijven in termen van binnen- en buitenkant en van individu en collectief. De reguliere wetenschap houdt zich alleen bezig met de buitenkant en heeft nauwelijks oog voor de binnenkant, het individueel bewustzijn en voor het gebied van culturele normen en waarden. Integrale geneeskunde erkent het belang van binnen- en buitenkant, van individu en collectief.

De cruciale vraag voor de integraal werkende is dan: hoe is het mogelijk een geneeskunde te praktiseren, die primair geen schade toebrengt, die niets van de geweldige innovaties van de conventionele geneeskunde opgeeft en die tegelijk oog heeft voor al die andere dimensies van het leven in de wereld van vandaag.

Een 'integraal geneeskundige praktijk' vermijdt ieder beperkend vooroordeel en maakt ruimte voor het gehele scala van effectieve behandelingen, alle kwadranten en dimensies van menselijke gezondheid, van materie naar lichaam naar geest naar ziel naar energie. Een integrale visie is iets anders dan een eclecticische visie, die aanwezig is in vele alternatieve en holistische benaderingen en aangeeft dat alles met elkaar samenhangt. Een integraal netwerk is een coherent systeem dat probeert aan te geven hoe alles met elkaar is verbonden. Zij is zich bewust dat iedere waarneming beïnvloedt wordt door de waarnemer, dat wetenschap progressief en cumulatief is (nieuwe paradigma onthullen nieuwe data).

De geneeskundige in de integrale praktijk

De eerste die verandert in een integraal werkende praktijk is de gezondheidswerker zelf. Hij of zij kan verkiezen welk van de therapieën te gebruiken om integrale geneeskunde te bedrijven. Daarnaast kan hij of zij kiezen cliënten te verwijzen naar integrale gezondheidswerkers vanuit andere disciplines. De constante factor in dit alles blijft de gezondheidswerker. De integraal geïnformeerde gezondheidswerker, de dokter, verpleegkundige of therapeut heeft zichzelf geopend voor het gehele spectrum van bewustzijn, die de multidimensionele beïnvloeding van het ik, de cultuur en de natuur kent en onderkent. De integrale geneeskunde ontkent effectieve behandelingen niet. Zij kan echter pas

ontstaan na transformatie en groei van de geneeskundige zelf. Wat zal veranderen is het bewustzijn van de geneeskundige en daarmee, het waarnemingsvermogen en de kaart van de werkelijkheid, van alle menselijke mogelijkheden.

Hoe moeten we verder?

Om te kunnen komen tot een integratie van regulier en alternatief zullen beiden een beetje moeten toegeven, echter zonder zichzelf te vervormen. Van de reguliere geneeskunde wordt verlangd dat ze haar bekrompen empirische realiteit wat verruimt, van alleen de zintuiglijke empirische waarneming naar de rechtstreekse ervaring in het algemeen. Van de alternatieve geneeskunde wordt verwacht dat ze haar waarheidsaanspraken blootstelt aan verificatie of verwerping.

Integrale geneeskunde staat in de kinderschoenen en aan het begin van een onvoorstelbare ontdekkingsreisreis naar menselijke mogelijkheden. Geneeskunde dient te transformeren naar een nieuw en hoger niveau, waarin iedere werker de ander respecteert en respect heerst voor de unieke mogelijkheden van de mens en voor de eindeloze helende krachten van de Kosmos. We hebben niets van dat wat goed is te verliezen, het wordt namelijk omvat. Het overstijgen geeft de meerwaarde en het nieuwe geheel is groter dan de som der delen.

In Nijmegen en omstreken staat een Integraal Netwerk in de kinderschoenen. Een groep van zo'n 25 gezondheidswerkers, waaronder 8 deels ook regulier werkzaam zijnde artsen, bouwt daar aan een innovatief integraal netwerk. Graag wil ik belangstellenden uitnodigen contact op te nemen met de schrijver van dit artikel.

Joop de Vette huisarts, arts integrale geneeskunde

Correspondentie adres:

Dhr. J.A.J. (Joop) de Vette, Buizerdstraat 15, 6601 AT Wijchen
of via joop@meeander.nl .